

poslan. Kdo je, da ne bi z mano delil, kar ima? Nihče se ne more bahati, da je vsa žalost pri njem doma, nihče si ne more domišljati, da je ves vrisk njegov. Blagor mu, kdor je žalosten — tisoč neznanih radosti ga še čaka za obzorjem, in blagor mu, kdor je razigran — na koncu bo že srečal svojo žalost, da se bo opral. Grenek in dober je svet, skozi katerega grem, grenek in dober je delež, ki lahko pripade človeku pod solncem.

Daleč sem doma, in daleč, daleč še moram iti. Nekje sem se rodil in nekje bom umrl — se mar komu lahko kaj večjega primeri pod nebom? Malo je, koder grem, toda nobene druge reči mi ni treba kakor malo poti. Iz jutra grem v večer, iz večera grem v nov dan, za slednjo nočjo se nove zarje budijo na vzhodu. Lahko mar kdaj napoči čas, da bi zaustavil korak, dokler mi sam ne omahne? Ničesar mi ni treba dohieteti, ničemur mi ni treba ubežati. Samo hoditi moram, samo hoditi moram, in čeprav nikogar drugega ni z menoj, je z mano čas.

Hodim skozi gozdove, čez polja, skozi vasi. Bukve so dobre, zemlja je dobra, hiše so, da bi bilo dobro v njih. Nihče mi ne pomahne, naj ostanem, ves svet me kliče, naj grem za njim. Ali naj grem na zapadno stran, ali naj grem na vzhod? Kje so bolesti, ki me še niso skelele, kje so radosti, ki jih še nisem pil? Kje so borbe, da bi zanje pal?

Sam, sam hodim po neznanih cestah, tisoč križišč je, da blodim po njih, tisoč slepih zmot mi temni srce, vse ceste so v meni, kar sem jih že prešel in kar jih še bom, toda na dnu svoje težke, uklenjene duše ne prestando verujem in vem:

Kadar se nama bo ob zadnjem kantonu teh dni kri pocedila po čelih, takrat se bova našla in se bova poljubila, brat, kakor se znata poljubljati samo zemlja in nebo.

ARESTANT

L. MRZEL

Zahvaljeni, železni križi na oknih, zahvaljeni, težki zapahi na vratih, zahvaljen, neznani, skrbni človek, ki z nabito puško noč in dan stojiš pred portalom. Jaz sem z viharji sveta napravil poslednji obračun, obrnil sem hrbet vsem horizontom. Ali si kaj žalostna, mati, da je tvoj sin v svetu dosegel takšne časti? Glej, jaz sem arestant.

Vsakdo je česa kriv. Pa kaj sem storil jaz, da sem ujet v sredo teh sivih, masivnih zidov? Ali sem ubijal? Ali sem mostove pod ekspresnimi vlaki spuščal v zrak? Ali sem peklenske stroje pošiljal generalnim direktorjem in guvernerjem? — Majhna je moja krivda, majhen sem bil

zmerom v svojem življenju, majhna je moja krivda pred Bogom in ljudmi. Nisem ubijal, nisem miniral mostov, nikamor nisem pošiljal peklenških strojev. Samo šel sem in sem videl, kako je zdaj, in sem sanjal, kako še bo nekoč; samo malo svobode sem sanjal na tihem in sem te sanje zaklepal na dno srca.

Mati, kajne, da tista jablanica vrh našega hriba, ki sem jo nekoč zdavnaj jaz sam zasadil kot otrok, še zmerom zeleni vsako pomlad in še zmerom vsako jesen tako bogato rodi. Nekaj čudovitega je tako, kako dobre so nam na svetu stvari. Vse se lahko z nami zgodi pod solncem. Ubijajo nas lahko, križajo nas. Dokler se še lahko bijemo, je marsikdo z nami in pri nas, toda kadar boš pod giljotino omahnil, človek, boš skoraj gotovo ostal čisto sam. Samo stvari, ki si se jih kdaj dotaknil z delom svojih rok, ti bodo zveste ostale do konca, samo misli, ki so se ti kdaj utrgale od srca, bodo do zadnje ure bedele nad teboj. Kajne da, mati, da tista jablanica vrh našega hriba še zmerom zeleni? Kajne, da ne bo nikoli mogla od mene odpasti, pa naj bo že karkoli z menoj?

Sam se budim v ta siva jutra, sam hodim skozi te uklenjene dni, sam umiram s slednjim večerom, ki pade. Slednji dan gre solnce čez nebo, pa nikoli več ne gre zame. Pa kaj bo to. Sem mar ravno jaz, da bi solnce moralo vame sijati? Mar ni na vseh koncih sveta dovolj stvari, da so vredne njegovega poljuba? Blagor nam vsem, da smo uklenjeni v temo: samo iz teme lahko vstane luč. Blagor nam vsem, da smo obsojeni v samoto: samo iz samote se bodo ljudje lahko našli. Blagor nam vsem, kjerkoli smo.

Sam vstajam v jutra, sam padam s slednjim večerom, ki pade. Hoj, ti neznan človek, ki s puško stojiš pred portalom! Kaj ne veš, da svoje ure mudiš čisto zaman?

Glej, jablanica vrh našega hriba zeleni vsako pomlad.

JOVAN DUČIĆ

I V O B R N Č I Ć

Jovana Dučića „Zbrana dela“, katerih prvih pet zvezkov je izdala Janskega leta beograjska „Narodna Prosveta“ v „Biblioteci savremenih jugoslovenskih pisaca“ (Lirika: Pesme sunca, Pesme ljubavi i smrti, Carski soneti. Proza: Plave legende, Gradovi i himere. Z uvodom Bogdana Popovića), so sedaj zaključena še z zadnjo knjigo, z „Blagom Cara Radovana“. ¹ Dučićevo umetniško delo se je tako strnilo v zunanje

¹ Jovan Dučić: *Blago Cara Radovana*. (Sabrana dela, VI.) Beograd 1932. Izdanje piščevo. Cena 50 Din.